

สคร.5 ใส่ใจเตือนภัย : ปลายฝน ต้นหนาว ภัยจากโรคเลปโตสไปโรซิส

กลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง สคร.5

เลปโตสไปโรซิส เป็นโรคติดเชื้อที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย มีสัตว์เป็นพาหะนำโรค เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายทางผิวหนังและเยื่อที่สัมผัสหรือรอยขีดข่วน หรือผิวหนังและเยื่อที่อ่อนนุ่ม เนื่องจากแช่น้ำอยู่นาน เชื้อมักพบในน้ำ ดิน ทราบายเปียกชื้น หรือผักที่ปนเปื้อนปัสสาวะของสัตว์ที่ติดเชื้อ คนอาจติดเชื้อขณะว่ายน้ำ หรือขณะประกอบอาชีพ เช่น การสัมผัสปัสสาวะสัตว์หรือเนื้อสัตว์ที่ปนเปื้อนเชื้อโดยตรง หรืออาจติดเชื้อขณะรับประทานอาหารที่ปนเปื้อนปัสสาวะ หรือเนื้อสัตว์ที่ปนเปื้อนเชื้อโดยตรง

อาการป่วยที่พบบ่อย ได้แก่ ไข้เฉียบพลัน ปวดศีรษะรุนแรง หนาวสั่น ปวดกล้ามเนื้ออย่างรุนแรง (มักปวดที่น่องและโคนขา) ตาอักเสบแดง ผู้ป่วยอาจมีไข้ติดต่อกันหลายวัน สลับกับระยะไข้ลด และมีเยื่อหุ้มสมองอักเสบ มีผื่น (ที่เพดานปากและผิวหนังตามลำตัว หรือแขน) โลหิตจาง มีจุดเลือดออกตามผิวหนังและเยื่อที่ตบและไตล้มเหลว ตัวเหลือง ตาเหลือง ความรู้สึกสับสน ซึม บางรายอาจมีอาการทางระบบทางเดินหายใจ บางรายอาจมีอาการไอเป็นเลือด ถ้ามีอาการรุนแรงอาจเสียชีวิตได้ อาการป่วยอาจเกิดขึ้นได้ตั้งแต่ 2-3 วัน ถึง 1 เดือน หลังจากได้รับเชื้อเข้าสู่ร่างกายหรือนานกว่านั้น

กลุ่มเสี่ยงต่อการเป็นโรคสูง ได้แก่ เกษตรกร คนเลี้ยงสัตว์ เช่น คนงานฟาร์มโคนม คนงานบ่อปลา คนงานขุดลอกท่อระบายน้ำ คนงานเหมืองแร่ คนงานโรงฆ่าสัตว์ สัตว์แพทย์ ผู้ชอบท่องเที่ยวตามแม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบและน้ำตก และผู้ที่มีประวัติแช่น้ำท่วมขังเป็นเวลาดูติดต่อกันนาน สัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยงเป็นแหล่งรังโรคสำคัญ ได้แก่ หนู สุกร โค กระบือ สุนัข สัตว์ที่เป็นพาหะ อาจไม่แสดงอาการ แต่มีการติดเชื้อที่ท่อไต (Renal tubule) ทำให้มีการปล่อยเชื้อออกมาปนเปื้อนปัสสาวะได้เป็นเวลานาน ไม่พบการติดต่อจากคนถึงคนโดยตรง

จากข้อมูลปี พ.ศ. 2555 พบว่า ยังมีรายงานผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรซิส ในเขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 14 ทุกจังหวัด ประกอบด้วยจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และชัยภูมิ แสดงว่าโรคเลปโตสไปโรซิส เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ และจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ากลุ่มอายุที่พบผู้ป่วยมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มอายุ 35 - 44 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มแรงงาน ช่วงเวลาที่พบผู้ป่วยสูงสุดในคือช่วงเดือนกันยายน-พฤศจิกายน ของทุกปี หรือที่เรียกกันว่าช่วงปลายฝนต้นหนาว นั่นเอง สาเหตุที่พบผู้ป่วยสูงสุดในช่วงนี้ อาจจะเป็นเนื่องจากเป็นช่วงฤดูเก็บเกี่ยวข้าว ทำให้ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรมีโอกาส สัมผัสกับปัสสาวะสัตว์ที่เป็นมีเชื้อเลปโตสไปรา และรับเชื้อเข้าสู่ร่างกายทำให้ป่วยได้

ดังนั้น เพื่อป้องกันการป่วยด้วยโรคเลปโตสไปโรซิส ประชาชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงควรจะต้องป้องกันตัวเอง โดยสวมรองเท้าบูท หรืออาจจะทำถุงเท้าโดยตัดแปลงจากถุงพลาสติกแบบหนา ขณะเก็บเกี่ยวข้าว หลีกเลี่ยงการแช่น้ำเป็นเวลานานๆ งดการลงน้ำถ้าร่างกายมีแผล เพราะเชื้อสามารถเข้าทางบาดแผลได้

หากมีสงสัยว่าจะป่วยเป็นโรคเลปโตสไปโรซิสให้รีบไปพบแพทย์ทันที และให้ประวัติการสัมผัสสัตว์ การลงแช่น้ำเป็นเวลานานๆ หรือประวัติอื่นๆ เช่น มีบาดแผลตามร่างกายแม้จะเป็นแผลขีดข่วนเพียงเล็กน้อยก็ตาม เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวินิจฉัยโรคของแพทย์ได้ดียิ่งขึ้น ในช่วงปลายฝนต้นหนาวนี้ ขอให้ผู้อ่านทุกท่านปลอดภัยจากโรคเลปโตสไปโรซิส นะคะ